

AKI NEM BUKOTT MEG, AZ NEM IS VOLT EGYETEMISTA... A BUKÁS JELENSÉGE A MŰEGYETEMEN

Kata János

BME Műszaki Pedagógia Tanszék

Kulcsszavak: felsőoktatás; tanulási kudarc

Az egyetemekre jó középiskolai tanulmányi eredményekkel jutnak be a hallgatók. Azok, akik tudatosan készültek egy adott intézménybe, lelkesen kezdték tanulmányaikat, korábban hírből sem ismertek rossz osztályzatot, azok az egyetemen nagy valószínűséggel jutnak el az első bukás élményéig. A műszaki felsőoktatásban végzett vagy ott oktató szakemberek között ez a sztereotípiák korszaktól, politikai rendszertől, gazdasági helyzettől és tandíjtól függetlenül létezik.

Megalapozottak-e ezek az állítások napjainkban? Mennyire jellemző az a helyzet, hogy éltanuló középiskolásokból bukácsoló egyetemisták lesznek? Hányan, mikor, hányszor és miből szoktak bukni hallgatóink? Hogyan élük meg ezt a kudarcot, és ez kudarc-e egyáltalán? Hipotézisünk szerint a bukás mindig is előfordult a mérnökképzésben, és ez ma, az oktatás tömegesedésekor sincs másként. Az elemzés során áttekintettük, hogy mi a helyzet ezen a téren napjainkban.

A felmérést 2012 őszén végeztük 122 hallgató bevonásával. Az így kialakult, jelenlegi egyetemistáink összetételét jól reprezentáló mintát különböző statisztikai eszközökkel is elemeztük. Ezek közül az egyik a bukási folyamat leírására kiválóan alkalmas túléléselemzés (survival analysis) módszere volt, melynek segítségével kimutathatók olyan fontos jellemzők, mint az első bukás időpontja vagy a bukások átlagos száma. A modellt statisztikai összefüggés-vizsgálatokkal kombinálva feltártuk a nemek, az évfolyamok, a lakóhely, a középiskola és a jelenlegi szak alapján kialakuló eltéréseket és azonosságokat is.

Megállapítottuk, hogy az első bukások a mintatanterv első félévére esnek, de a második félév végére szinte minden első bukás megtörténik. A nemek között e tekintetben nincs eltérés. Aki korán kezdi a bukásokat, az többször is bukik. A legjobb, 430 pont feletti eredménnyel bejutott hallgatóink lényegesen kevesebbszer buknak meg, mint a többi, egymástól ebben a tekintetben már homogénnek tekinthető diák. A műegyetem egyes karai között nincs eltérés a bukások tekintetében. A tapasztalatok egy része nem váratlan, ám segít értelmezni az egyetemisták tanulási eredményességének egyik mutatóját. A bukás rossz dolog, a tanár és a diák is a kudarc jeleként fogja fel. Ám a bukás nem olyan, mint a középiskolában, az egyetemen általánosabb jelenség, mindenkit érinthet, következményei is könnyebben korrigálhatók.

F2